

Research article

Journal of Anatolian Education Research (JAER)

<https://www.janaeduc.com>

Vol. 1, December 2017, pp. 1-9

Social service overview

Berna Tutak*, Ayhan Turhan

Firat University, Faculty of Education, Elazığ, Turkey

**Corresponding author; bernatutak@hotmail.com*

Received: 01 March 2017, Revised: 18 April 2017, Published Online: 30 June 2017

Abstract

Social services consist of a wide domain that include child care and development and care for the elderly. Thus, social workers are expected to be equipped with knowledge and to possess the capacity to hold this knowledge. They are also expected to possess personality traits that are predisposed to the profession besides their professional knowledge due to the scope of social work. Social services, on the other hand, include proving assistance for individuals, groups and societies to reach the highest possible level of social, spiritual and physical prosperity. In other words, social services is a field that includes the services and programs that aim to remove the poverty and inequalities among individuals, groups and communities that arise due to structural and environmental conditions or that are beyond their control, to prevent the problems that arise from the changing social conditions, to improve the human resources, and to acquire individual, familial and social welfare. There are two types of social service organizations; one includes those established by the state and the other is the organizations founded by the private sector. Since social workers serve several domains such as families, individuals, groups and children, the exigence of the private sector presence in the field is quite clear.

Keywords: Social services, private sector, businesses.

Sosyal hizmetlere bir bakış

Özet

Sosyal hizmet bireylerin sosyal işlevselliğini sağlamaya ve geliştirmeye çalışır. Sosyal hizmetin misyonu, tüm insanları potansiyellerini tam olarak kullanabilir hale getirmek, yaşamlarını zenginleştirmek ve onların işlevsiz olmalarını önlemektir. Meslek olarak sosyal hizmet sorun çözme ve değişme üzerine odaklanır. Sosyal hizmetler çocuk bakımı ve gelişiminden yaşlı bakımına kadar geniş bir çalışma alanını kapsamaktadır. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanından, bilgi birikimi açısından donanımlı, kapasite olarak da bu bilgileri taşıyabilecek nitelikte olması beklenmektedir. Ayrıca sosyal hizmetlerin kapsamı nedeniyle mesleki bilginin yanında kişilik olarak bu mesleği yapmaya yatkın olmaları da beklenmektedir. Diğer taraftan sosyal hizmet; kişi, grup ve toplumlara sosyal, ruhsal ve fiziksel yönlerden, olanaklar çerçevesindeki en yüksek refah düzeyine ulaşabilmeleri için yardım yapılmasıdır. Bir başka deyişle sosyal hizmetler, kişi, grup ve toplulukların yapı ve çevre koşullarından doğan ya da kendi denetimleri dışında kalan yoksulluk ve eşitsizlikleri gidermek, toplumun değişen koşullarından ortaya çıkan sorunları önlemek ve insan kaynaklarını geliştirmek, kişi, aile ve toplum refahını sağlamak amacıyla düzenlenen hizmet ve programları kapsayan bir alandır. Sosyal hizmetler işletmeleri, devlet tarafından kurulan ve özel sektör tarafından kurulan olmak üzere iki çeşittir. Sosyal hizmetler aile, birey, gruplar, çocuk gibi birçok alana hizmet verdiği için bu noktada özel sektörün gerekliliği açık ve nettir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmetler, Özel sektör, işletmeler

1. Giriş

Sosyal hizmet, sosyal değişme ve kalkınmayı, sosyal içermeyi, insanların güçlendirilmesi ve özgürleşmesini hedefleyen uygulama temelli bir meslek ve akademik bir disiplindir. Sosyal adalet, insan hakları, ortak sorumluluk ve farklılıklara saygı sosyal hizmet için temeldir. Sosyal hizmet mesleği, insan ve toplum bilimleri ve yerel bilgiden oluşan eklektik bilgi temeli aracılığıyla insan refahını iyileştirmek için bireyleri ve sistemleri bir araya getirir (URL-1).

Sosyal hizmet bireylerin sosyal işlevselliğini sağlamaya ve geliştirmeye çalışır. Sosyal hizmetin misyonu, tüm insanları potansiyellerini tam olarak kullanabilir hale getirmek, yaşamlarını zenginleştirmek ve onların işlevsiz olmalarını önlemektir. Meslek olarak sosyal hizmet sorun çözme ve değişme üzerine odaklanır.

Sosyal hizmetin amaçları, insanların sorun çözüme, baş etme ve gelişimsel kapasitelerini artırmak, insanlara kaynak, hizmet ve fırsat sağlayan sistemler ile insanları buluşturmak, insanın etkileşimde bulunduğu sistemler üzerine odaklanmak, sosyal politikanın geliştirilmesine ve ilerlemesine katkıda bulunmak, risk altındaki grupları güçlendirmek ve sosyal adaleti geliştirmek, profesyonel bilgi ve becerileri geliştirmek ve bunları sosyal hizmet uygulamasına aktarmaktır (URL-1).

Dünya çok hızlı gelişmekte ve çok yönlü bir şekilde değişmektedir. Bu değişimin yönü ve niteliği üzerine farklı bakış açılarından farklı yorumlar olmaktadır. Buna rağmen herkesin üzerinde anlaşıldığı nokta değişimin sürekliliği ve artan hızıdır. Yaşam boyu eğitim, bu hızlı değişimin insan hayatında ortaya çıkardığı yeni öğrenme ihtiyaçlarının giderilmesinde giderek önem kazanan bir eğitim yaklaşımıdır (Bağcı, 2010). Elbette ki insanı ve toplumu merkez alan bir faaliyet alanı olarak sosyal hizmetlerde bu değişimden etkilenmektedir.

Sosyal hizmetler; insanların sağlık ve iyilik hallerinin geliştirilmesinde, insanların başkalarına bağımlı olma hallerinin önlenmesinde ve kendine daha yeterli hale gelmesinde, aile bağlarının güçlendirilmesinde bireylerin, ailenin, grupların ve toplulukların sosyal işlevlerini başarıyla yerine getirilmesine yardımcı olmak amacıyla sosyal hizmet uzmanları ve diğer profesyoneller tarafından gerçekleştirilen etkinlikler tamamıdır (Berkün, 2010). Sosyal hizmetler; her insanın potansiyeli tam olarak geliştirmesini, yaşamını zenginleştirmesini sağlamak ve işlev bozukluğunu önlemeyi amaçlamaktadır. Sosyal hizmet meslek olarak sorun çözmeye odaklanmıştır. Sosyal hizmet uzmanları toplumsal açıdan dezavantajlı kişi ve grupların toplumdaki eşitsizliklerini gidermek, savunmasız ve ezilen kişileri özgürleştirmek için uğraşırlar.

Sosyal hizmetler çocuk bakımı ve gelişiminden yaşlı bakımına kadar geniş bir çalışma alanını kapsamaktadır. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanından, bilgi birikimi açısından donanımlı, kapasite olarak da bu bilgileri taşıyabilecek nitelikte olması beklenmektedir. Ayrıca sosyal hizmetlerin kapsamı nedeniyle mesleki bilginin yanında kişilik olarak bu mesleği yapmaya yatkın olmaları da beklenmektedir. Dolayısıyla sosyal hizmetler alanında kariyer yapmak isteyenler kariyerin insan yaşamındaki konumunu ve etkilerini göz ardı etmeden alanının kapsamını, çok yönlü yapısını ve kamu ağırlıklı çalışma olanaklarını, bireysel özelliklerini ve çevresel unsurları analiz edip değerlendirerek tercihlerini şekillendirmelidirler. Bunun birlikte, topluma hizmet etme amacı taşıyan, sorun çözmeye odaklanan sosyal hizmet uzmanları, insanlarla yakın bir ilişki içinde çalıştıklarından bu mesleğin ne anlama geldiğini bilmeli, mesleğin içsel tatmin sağlaması gibi olumlu yönlerinin yanında zorluklarında farkında olmalıdır (Özdemir ve Aras, 2015).

Diğer taraftan sosyal hizmet; kişi, grup ve toplumlara sosyal, ruhsal ve fiziksel yönlerden, olanaklar çerçevesindeki en yüksek refah düzeyine ulaşabilmeleri için yardım yapılmasıdır. Bir başka deyişle sosyal hizmetler, kişi, grup ve toplulukların yapı ve çevre koşullarından doğan ya da kendi denetimleri dışında kalan yoksulluk ve eşitsizlikleri gidermek, toplumun değişen koşullarından ortaya çıkan sorunları önlemek ve insan kaynaklarını geliştirmek, kişi, aile ve toplum refahını sağlamak amacıyla düzenlenen hizmet ve programları kapsayan bir alandır. Bu tanımda sosyal hizmetlerin içeriği, sosyal sigortaları kapsayacak şekilde geniş tutulmaktadır (Dilik, 1980). Sosyal hizmet işletmeleri, toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin sorumluluklar taşıyan ve kuruluş amacı toplumun sıkıntılarını geliştirilen refah politikaları ile çözüme amacını taşıyan örgütlere denir. Bu işletmeler devlet tarafından kurulan ve yönetilen sosyal hizmet işletmeleri ile bağımsız kişiler ya da gruplar tarafından kurulan ve yönetilen sosyal hizmet işletmeleri olmak üzere iki farklı oluşum şekline sahiptir. Bununla birlikte, bu oluşumların ortak amaçlarının topluma fayda sağlamak olduğu, ancak yönetim biçimlerinde ve yöneticilerinin rollerinde çeşitli farklılıkların bulunduğu aşikârdır. Bağımsız sosyal hizmet işletmeleri diğerlerine oranla daha fazla değişken bir yapıya sahiptir. Ayrıca çevresel rekabet güçlerinden etkilenmekte, paydaşlarının beklentileri konusunda anlaşmazlık yaşayabilmekte, devlet ile hizmetten faydalanacak bireyler ve tedarikçileri ile çeşitli sorunlar yaşayabilmektedirler. Kamu sosyal hizmet işletmeleri ise, genel olarak merkeziyetçi ve bürokratik yapıda örgütlenmiş, bağımsız çalışma olanağı az, devletin bütçe ve sosyal politikalarından daha fazla etkilenen, değişimlere uyum sağlama konusunda güçlüklerle karşılaşan, çoğu kez uzman çalışanlar ve yöneticiler yerine atama ile belirlenen bir kadroya sahip olan işletmelerdir (Mano-Negrin, 2003).

2. Amaç ve Yöntem

Bu çalışmanın amacı sosyal hizmetlere bir bakış açısı sunmaktır.

Bu çalışmanın yöntemi literatür taramasıdır. Literatür taraması, var olan kaynaklar içerisinde belirli bir konunun detaylı biçimde araştırılması ve o konuya ait verilerin sistemli biçimde toplanması sürecidir (URL-2). Bu çalışmada sosyal hizmetler araştırıldığı için yöntem olarak literatür taraması yapılmıştır.

2.1. Veri Toplama Süreci

Çalışmanın konusu olan sosyal hizmetler için internet üzerinden literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taraması sonucu konu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklar tek tek incelenmiştir. Veri analizi yapılarak sonuç ve tartışma kısmı oluşturulmuştur.

3. Bulgular

1963 yılında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (SSYB) bünyesinde Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla, ülkemizde sosyal hizmet kavramının kurumsallaştırılmasına yönelik ilk adım atılmıştır. Devamında, yani 1983 yılında 2828 sayılı kanunla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuş, kurum ilk başlarda SSYB'ye, daha sonra Başbakanlığa, hemen ardından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ve daha sonra tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. Günümüzde ise sosyal hizmetler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca yürütülmektedir (Göksal ve Pala, 2014).

Ülkemizde sosyal hizmetlere yönelik eğitim, "Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Programı" çerçevesinde 7355 Sayılı Kanun uyarınca 1961 yılında kurulan Sosyal Hizmetler Akademisi ile başlamıştır (Cılga, 2001). 1961 yılında kurulan akademi, 1982 yılında 2547 Sayılı Yükseköğretim Kurumu Kanunu ile 1967 yılında Hacettepe Üniversitesi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi bünyesinde kurulmuş olan Sosyal Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bölümü'nün kendisine katılmasıyla Sosyal Hizmetler Yüksekokulu adını almıştır. Dolayısıyla bu tarihten itibaren Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanarak eğitimine devam etmiştir (Özdemir, 2001).

Türkiye'de sosyal hizmet eğitimi, 2002-2003 yılında Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne bağlı Sosyal Hizmetler Bölümü'nün açılmasına kadar geçen sürede sadece Hacettepe Üniversitesi'nde sürdürülmüştür. 2002 yılından sonra ise yeni kurulan üniversitelerle birlikte çok sayıda Sosyal Hizmet Bölümü hizmete girmiştir (Bağcı, 2015).

Korunma ihtiyacı olan ve koruma altına alınan çocuklara, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çocuk koruma kuruluşları aracılığıyla yatılı sosyal hizmetler verilmektedir. Bu kapsamdaki çocuklara yönelik başlıca yatılı sosyal hizmet kuruluşları; Çocuk Yuvaları, Yetiştirme Yurtları, Sevgi Evleri, Çocuk Evleri, Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri, Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri sayılabilir. ASPB Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılı Mayıs ayı verilerine göre bu kuruluşlarda 12.665 çocuğa hizmet verilmektedir. Koruyucu aile yanında bakılan çocuk sayısı da 3.656'dır (ÇHGM, 2014).

Bununla birlikte çocukların okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liseye kayıtlarıyla ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi, bu çerçevede kaydı yapılmayan çocuk bırakılmaması, 60-66 ay aralığında bulunan çocukların yaş ve gelişim özellikleri ilkokula başlamak için uygun bulunanların ilkokula kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi, 60-66 ay ve üzeri çocuklardan, bedenen ve zihnen okula hazır olmadığı sağlık kurumlarından verilen raporla tespit edilenlerin okul öncesi eğitime devamlarının sağlanması konularında da gerekli hassasiyetin gösterilmesi istenmiştir (ASPB, 2012).

Sosyal hizmet işletmeleri bir yandan birey, aile, grup ve toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve toplumsal refah seviyesinin en üst düzeye çıkartmaya uğraşırken, diğer taraftan ihtiyaç sahibi bireylere psikolojik, sosyal ve ekonomik anlamda çeşitli yardımlar sağlamaktadırlar (Gray ve Webb, 2013).

Sosyal hizmet kavramı kişi, grup ve toplumlara sosyal, ruhsal ve fiziksel yönlerden, olanaklar çerçevesindeki en yüksek refah düzeyine ulaşabilmeleri için kurulması gereken yapının bütünü olarak görülebilir. Diğer bir deyişle; sosyal hizmetler kişi, grup ve toplulukların yapı ve çevre koşullarından doğan ya da kendi denetimleri dışında kalan yoksulluk ve eşitsizlikleri gidermek, toplumun değişen koşullarından ortaya çıkan sorunları önlemek ve insan kaynaklarını geliştirmek, kişi, aile ve toplum refahını sağlamak amacıyla düzenlenen hizmet ve programları kapsayan bir alandır (Dilik, 1980). Dolayısıyla, sosyal hizmetin kavramsal ve pratik çerçevesinin, toplumsal değişim ve dönüşümü takip edecek şekilde yeniden yorumlanması gerekmektedir.

Sosyal hizmetlerin genel anlamı ile toplum içinde bireyin insana yakışır bir şekilde varlığını sürdürmesi ve içinde bulunduğu topluluk için üzerine düşen görevleri yapabileceği ortamların hazırlanması olduğu düşünüldüğünde tüm bu faaliyetlerin değişen koşullar çerçevesinde yenilenmeden sürdürülmesinin mümkün olmadığı açıktır (Healy, 2014). Buradan sosyal hizmet alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlara düşen bazı sorumluluklar olduğu açıktır. Bu yüzden yeniliklerin takip edilmesinden yenilik oluşturulmasına kadar geniş bir süreci kapsayan bu sorumluluklar gerek birey ve gerek ise çevre açısından bazı hususlara dikkat edilerek yapılması kaçınılmazdır (Bayraktaroğlu ve Adıgüzel, 2015).

Diğer bütün sektörde olduğu gibi sosyal hizmetler alanında da yenilik oldukça önemli bir konudur (Djellal ve Gallouj, 2012). İnsan ve hizmet kavramlarının ağır bastığı sosyal hizmet işletmelerinin faaliyetlerini sürdürürken yenilikçi usul ve yöntemlerle çalışmalarının sağlanması ortaya çıkacak ürünün kalite ve müşteri tatmini sağlama açısından etkin olmasını sağlayacaktır. Böylelikle uzun vadeli planlamalar ve yenilikçiliğin birleştiği noktalar sayesinde, bu sektörde faaliyet gösteren işletmeler kurumsal kimliğe sahip olacaklardır. Bu bağlamda, konuya yaklaşmak ve yenilikçi politikalara odaklanmak adeta bir zorunluluk halini almıştır. Bununla birlikte, işletmelerin yeni gelişmelere kapalı kalması demek ömürlerinin kısa sürmesi demektir ki bu da sosyal hizmetlerden sağlanan faydanın maliyetini yükseltmektedir. Desteğe ihtiyaç duyan kişilere ulaşma misyonuna sahip sosyal hizmet işletmeleri, gerek maddi gerekse gayri maddi konularda destekleme faaliyetlerini yürütmektedir. Bu faaliyetlerin tamamı kar amacı gütmeyen yapılmakta ve parasal kaynaklar devlet tarafından sağlandığı gibi gönüllü kişilerin yardımları ile de sağlanmaktadır. Ayrıca sosyal hizmet işletmeleri de değişen koşullar

karşısında iş yapma usullerini, sağladıkları hizmetleri veya ürettikleri ürünleri yenilikçilik odaklı olarak şekillendirmek zorundadırlar. Bununla birlikte, hizmet ettikleri çevrelerin değişen ihtiyaçlarına cevap verecek süreçleri oluşturmak ve devamlılığı sağlamak noktasında bu sektörde çalışan başta yöneticiler olmak üzere herkesin ciddi görevleri vardır. Bu görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları engelleri aşma yeteneğine sahip, risk alabilen kişiler olması gerekmektedir. Yenilikler ve değişimler dirençlerini de beraberinde getirmektedir. Bu dirençler karşısında ekip ruhunu oluşturmuş ve yeniliği örgüt kültürü haline getirmiş sosyal hizmet kuruluşlarına büyük işler düşmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin sorumluluklar taşıyan ve kuruluş amacı toplumun sosyal, kültürel ve kültürel problemlerini çözme amacıyla kurulmuş olan örgütlere sosyal hizmet işletmeleri denir (Bargal ve Schmid, 2012). Bu işletmelerin çalışanlarının özel olarak yetiştirilmesi ve eğitimlerinin eksiksiz yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu eğitimler hizmet içi kurslar şeklinde verilebilir. Bu hizmet içi kurslarda iyi hazırlanmalıdır. Görselleştirme, somutlaştırma ve modelleme gibi çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri kullanılabilir. Kamuya bağlı sosyal hizmet işletmeleri ile bağımsız kişiler ya da gruplar tarafından kurulan ve yönetilen sosyal hizmet işletmeleri olmak üzere iki farklı oluşum bulunmaktadır. Bu farklı yapılar, topluma fayda sağlamak görevini paylaşırlar. Ancak bununla birlikte yönetim biçimleri ve yöneticilerinin rollerinde çeşitli farklılıklar da olduğu açıktır. Devlet tarafından kurulan sosyal hizmet işletmeleri, genel olarak merkeziyetçi ve bürokratik yapıda örgütlenmiş, bağımsız çalışma olanağı az, devletin bütçe ve sosyal politikalarından daha fazla etkilenen, değişimlere uyum sağlama konusunda güçlüklerle karşılaşan, çoğu kez uzman çalışanlar ve yöneticiler yerine atama ile belirlenen bir kadroya sahip olan işletmelerken (Mano-Negrin, 2003), özel sektör tarafından desteklenen sosyal hizmet işletmeleri ise daha fazla değişken bir yapıya sahip olduğu için çevresel rekabet koşullarından etkilenir. Ayrıca paydaşlarının beklentileri farklılaşmakta ve zaman zaman devlet ile hizmetten faydalanacak bireyler ve tedarikçileri ile çeşitli sorunlar yaşayabilmektedirler.

Sonuç olarak, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının çocuk, engelli, kadın, yaşlı gibi çok geniş gruplara yönelik hizmetleri bulunmakta ve aynı zamanda Bakanlıktan bu gruplara yönelik hizmetlere ilişkin politikalar geliştirilmesi beklenmektedir. Bu kapsamda Bakanlığın ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmesi, dezavantajlı ve ihtiyaç sahibi gruplara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmesi, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlaması

gerekmektedir (Elmacı, 2017). Bütün bunlar sosyal hizmetler için özel sektörün ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- ASPB (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı), 2012. 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Kapsamında Kuruluşların Yapılandırılması Konulu, 28.08.2012 tarihli ve 2581 Sayılı Yazı.
- Bağcı, Ş. E., 2015. Sosyal hizmet uzmanlarının iş yerindeki informal öğrenmelere ilişkin görüşleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 26(1), 89-110.
- Bargal, D., Schmid, H., 2012. *Organizational Change and Development in Human Service Organizations*. Routledge.
- Bayraktaroğlu, S., Adıgüzel, O., 2015. Sosyal hizmetlerde yönetim ve organizasyonun önemi üzerine. *Süleyman Demirel University The Journal of Visionary, Special Vol.*, 1-8.
- Berkün, S., 2010. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki hayatında karşılaştıkları sorunlar: Bursa örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(1), 99-109.
- Cılga, İ., 2001. Türkiye’de Sosyal Hizmetler Eğitiminin Başlangıcı. Karataş, K. (ed.), *Sosyal Hizmet Sempozyumu’96: Toplumsal Gelişme ve Değişme Sürecinde Sosyal Hizmet*. T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler Esirgeme Kurumu ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Ortak Yayını, Ankara, pp.74-84.
- ÇHGM (Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü), 2014. Mayıs 2014 İstatistikleri. Web: <http://www.cocukhizmetleri.gov.tr/upload/Node/10542/files/Mayis.pdf> (Erişim tarihi:14.09.2014).
- Dilik, S., 1980. Sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 35(1-4), 73-84.
- Djellal, F., Gallouj, F., 2012. *Social Innovation and Service Innovation*. In *Challenge Social Innovation*, Springer, Berlin, Heidelberg, pp. 119-137.
- Elmacı, D., 2017. 4+4+4 Eğitim sisteminin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na yansımaları. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 279-292.
- Göksal, E., Pala, K., 2015. Yaşlılarda sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişim sorunları. *Turkish Journal Public Health*, 13(1), 83-86.
- Healy, K., 2014. *Social Work Theories in Context: Creating Frameworks for Practice*. Palgrave, Macmillan.
- Gray, M., Webb, S. (Eds.), 2012. *Social Work Theories and Methods*. Sage.
- Mano-Negrin, R., 2003. *Spanning the Boundaries*. *Administration in Social Work*, 27(3), 25-45.

Özdemir, Y., Aras, M., 2015. Sosyal hizmetlerde kariyer yönetimi. Süleyman Demirel University The Journal of Visionary, Special Vol., 107-121.

URL-1. Global Social Work Statement of Ethical Principles. <https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/> Erişim tarihi: 25.08.2018.

URL-2. Literatür Taraması Nedir Nasıl Yapılır?
<https://www.akademikpersonel.org/anasayfa/literatur-taramasi-nedir-nasil-yapilir.html>
Erişim tarihi: 25.08.2018.